

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Réyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Választások előtt.

Amennyiben a fővárosból szárnyra bocsátott híreknek hitelt lehet adni, a képviselőházat rövid időn — alig pár hét múlva — föl fogják osztani s rá nyomban megejtik az új képviselő választásokat.

E szerint kilátásunk lehet arra, hogy már november havában megélnék a párélet szerte-szét a megyében. Nem tudjuk, lesznek-e küzdelmek vagy simán fognak lefolyni s a közvélemény jelöltjei minden nagyobb megerőltetés nélkül jutnak mandátumhoz, de nekünk nem is ez elvárunk egyik vagy másik párt szolgálatába lépni, mi nem lobogtatjuk a politikai hitelvek jellegével ellátott zászlókat, s ha mégis most a választások előtt e tárgyban szót emelünk, tisztán hazafias és morális szempontok vezetnek tollunkat. Ha a választások mikéntjéhez joga van hozzászólni minden helyes gondolkodású egyénnek, ha uton-utfélen, nyilvános helyeken, közgyűlési termekben a szabad véleménynyilvánítás korlátozást nem szenved: a hazafiság és morál megkövetelik tőlünk is, hogy e magasabb szempontokból tekintve a bekövetkezendő mozgalmakat, nézeteinknek szabad kifejezést adjunk.

Ha figyelemmel átnézzük a 67 óta lefolyt választások történetét, egy darab kulturtörténet tárul szemünk elé. Az első választások alkalmával — jó, hogy nagyrészt már csak a múlt hagyományai közé tartozik — legfőbb tényezők voltak a vesztegetés és erőszak. Azóta három évtized múlt el s e tényezők a lefolyt idő alatt fokozatosan vesztettek jelentőségükből, de korántsem annyit, hogy ennek révén a választások tisztaságáról annyiszor hangoztatott panaszok jogtalanokká váltottak volna. Az ily természetű dolgo-

kat nem igen szokták kódexekbe foglalni, de szél fúvatlan nem indul s a szárnyaló híreknek bizonyos mértékig hitelt kell adnunk. Mindazonáltal morális szempontból oly nagy haladást kell konstatálnunk, hogy e tekintetben népünk felvilágosodásáról a legszebb reményekkel lehetünk eltelve.

Ez az, a mire a választások előtt rá kell mutatnunk.

Politikai jogokat gyakorló embernek egyik legdrágább kincse a vótuma, melylyel a szó legvalószínűbb értelmében szabadon rendelkezik s e szabad rendelkezésben más vezérlő csillaga nem lehet, mint saját egyéni meggyőződése. Míg e kincs értékét népünk nem ismerte föl, anyagi javadalmazások s eszabító ígéretek horgaszták el a meggyőződés nélküli vótumot s ez immorális körülmények között csak az az egy lehetett némileg megnyugtató, hogy az egymással szemben álló pártok mindenike a hazafiságban is versengett egymással.

Ma már a vótum erkölcsi értéke lassanként a köznép előtt is kezd ismeretessé válni, mi más szóval annyit jelent, hogy közeledik az idő, melyben népünk politikailag is éretten gondolkodik.

Csak közeledik, — mert még messze van, s a bekövetkezendő választások krónikája legfőlegben annyiban fogja igazolni e nézetünket, hogy néhány adattal többet róhatunk föl a békés fejlődés rovására.

Előre láthatólag a fennálló politikai pártok a mi kerületeinkben is szemben fognak állni egymással s így népünk a kísérleteknek ki lesz téve. Mi azt szeretnők, hogy minden oly titkos kísérlet, mely a legujabban hozott választási törvényekbe ütközik, ne érjen többet egy falra hányt borsónál, hogy a vesztegetés, rábeszélés, erőszak, stb. ellen a választók minden egyes tagja saját

meggyőződésének paizsát állítsa. Így ha majd az urnához kell lépni, kerüljön ki onnan győztesen az a jelölt, kiből a választók meggyőződésen alapuló bizalma összpontosul.

Egy községi elemi népiskola vallás- oktatás ügye.

A rimaszombati róm. kath. esperes-plebános ur a községi iskolaszéknek folyó évi szeptember hó 1-én tartott gyűlésén azon kérelmét terjeszté elő: „A vallás-
oktatás sikeresebbé tétele és ellenőrzése céljából engedje meg az iskolaszék, hogy a közs. elemi fiúiskola róm. kath. növendékei — eltérőleg az eddigi negyedszázados gyakorlattól — a felekezeti iskola helyiségébe járjanak át hittani órákra“ — A közs. iskolaszék nem valami nagy készséggel ugyan, de mégis helyt adott az esperes-plebános ur kérésének oly feltétellel, hogy a hittani órákra a róm. kath. vallású növendékek mindig az illető hitoktató felügyelete alatt kísértessenek át a felekezeti iskolába.

A kir. tanfelügyelőség a közs. iskolaszéknek ezen határozatát nem hagyta helyben, hanem utalva a népoktatási törvény idevonatkozó §§-ai és a miniszteri rendeletek, tanterv, utasítás és szabályzatok rendelkezéseire, felkérte, illetve utasította az iskolaszéket, hogy a törvény és a miniszteri rendelkezések szellemének megfelelő újabb határozatot hozzon.

Az mint biztos forrásból tudjuk, a közs. iskolaszék határozatát felüggesztő kir. tanfelügyelői intézkedés hivatalosan közölve lett az esperes plebános urral, a ki viszont kijelenté, hogy ez ügyben fölterjesztést tesz egyházi főhatóságához s a míg onnan e tárgyban utasítást nem kap, addig a rimaszombati közs. elemi fiúiskola r. kath. vallású növendékeinek hitoktatásáról nem gondoskodhatik.

A közs. iskolaszék, a felügyelete alatt álló iskola róm. kath. vallású növendékeinek függőben lévő vallás-
oktatása érdekében, f. évi szept. hó 18-án újból gyűlést tartott, melyen határozatilag kimondá, — hogy a kir. tanfelügyelő ur hivatalos átirata értelmében, a róm. kath. vallású gyermekek a hittanból, mint rendes tantárgyból,

T A R C Z A.

A francziák között.

A Louvre.

Páris, 1896. szept. 12-én.

Páris leghatalmasabb középülete, építészeti műremeke a Louvre. Ez az épület dísz a városnak, gyönyörűsége a szemlélőnek és a magába zárt kincsek által tükre a régi kornak. Az embernek alig lehet fogalma egy ily hatalmas épületről! A Szajna jobb partján emelkedik s alatta keresztül rendes közlekedés van. Építését 1541-ben (a magyaroknak szomorú emlékü év!) I. Ferenc király kezdte meg. Abban a korban ez volt az egyedüli épület a Szajna jobb partján, és ma itt van a város központja, itt a város szépsége. Az építés egészen a legújabb időkig hosszú megszakítással folyt. Legkiválóbb részük volt benne: Medici Katalinnak, XIV. Lajosnak és I. Napoleonnak, míg végre 1857-ben III. Napoleon alatt befejezték. A hatalmas, renaissance stílusban épült műremek 19 hektáryi területen fekszik. Nyugotra nyúló két szárnyát, melyeknek távolsága mintegy 300 m. a „Tuileries“ kötötte össze. Ez az épület azonban ma már nincs meg, 1871-ben rombolás és tüzvész pusztította el s a történelemben annyi és oly fontos szerepeket játszó híres épületnek ma már „kő sem mutatja helyét“. — A Medici Katalin által építeni kezdett Tuileries-nek vége lett; a helyét virágszőnyeg takarja, mely összefoly a Tuileries és a Louvre parkjával, megőrizvén a régi nevet: „Jardin des Tuileries“.

A Louvre két szárnya között állva, a szemlélő elé bámulatos kép tárul. A Tuileries kertjének közepén végig nyúló sétányt északnyugatra nyúl egyenes irányban, összefüggésben van keresztül a Concordia-téren az Avenue des Champs-Élysées-vel és a Place de l'Étoile-on keresztül az Avenue de Neuilly-vel, mely utvonálnak hossza együtt mintegy 7 kilométer. A másik oldalon a Louvre zöme van előttünk. Az első pillanatban egy piramis vonja magára figyelmünket. Gambetta emlékére emelték e köpiramist, melynek egyik oldalán van a Gambetta szobra, oldalt az alapzaton két mellékszóbor, az igazság és erő jelképezője, a csucson pedig egy ifjú leány ül szárnyas oroszlánon. — Az emlék által elfoglalt teret a Louvre veszi körül. A gazdagon díszített, de kissé nehézkes homlokzaton sokáig elgyönyörködhetik az ember. Az épület egyöntetűségét arányosan elhelyezett mintegy

tizenkét pavillon szakítja meg, melyek azonban ugyanazon stílusban vannak építve, mint az épület zöme. A homlokzaton elhelyezett 86 szobor és 63 allegorikus szoboresportozat gyönyörű harmóniában van a rengeteg számú korinthusi oszloppal.

A Louvre egyik szárnyában a pénzügyminiszterium hivatalai vannak elhelyezve, a többi része pedig muzeum. Párisban összesen mintegy 15 muzeum van, melyek között a Louvre az első. De nemesak a párisi muzeumok között az első, hanem azt hiszem, hogy a világnak is első muzeuma. Az a rengeteg kincs, a mi itt össze van halmozva, bámulatba ejti az embert. Hírességét mi sem bizonyítja inkább, mint az, hogy naponként tömve van látogatókkal, kik képviselik a föld minden művelt országának népét. Naponként 11 órától 5-ig van nyitva s az öt bejáró mindig el van leve. Az idegen látogatók legnagyobb része angol, német és olasz. Csak magyar beszédet nem hallottam. — Hogy az ember megismerhesse azt a rengeteg kincset, a mi itt össze van halmozva, köteteket kellene áttanulmányoznia. Ha az ember miúnt figyelmen kívül hagy, csak keresztül akar menni a termeken, utja két teljes órát vesz igénybe. A kétemeletes épületnek majd minden terme meg van rakva érdekes gyűjteménnyel. S ha az ember fogalmat akar szerezni arról, hogy mi van a muzeumban, nem elégséges egyszeri látogatás. Hat napon át, naponként öt teljes órát töltöttem a muzeumban, a minék legszebb gyűjteményeiről végre van némi fogalmam.

A földszinten a szobrok vannak elhelyezve. A legmeglepőbbek, legfeltűnőbbek azok, a melyek a régi Assziriából, Babilonból, Persiából és Egyiptomból kerültek ide. A mikről az embernek csak a könyvekből van tudomása, a miket csak képpen látott, itt valóban előtte vannak. A rettenetes sphinxek, szörnyetegek, valódi mumiák tömkelegében van az ember. És mindezek a 3—4000 éves emlékek teljesen épen kerültek ide.

Sokat, nagyon sokat lehet egy emlékről is leolvasni. Fényt vet a régiek műveltségére, jellemére, szokásaira. A görögök és rómaiak korából fennmaradt emlékekről nem is szölok; hisz ezek új művek az egyiptomiakhoz képest. A számtalan egyiptomi emlékek között feltűnők a hieroglyph irás maradványai. A többek között van egy nyolcz méter hosszú papyrus tele hieroglyph irással. Az ember bámul rajta, hogyan maradhatott ez meg teljesen épségben 3000 éven keresztül? — No de a görög szobrászatnak is van itt egy remeke, a mely egyszersmind a Louvre legbecsesebb, legszebb szobra. 1820-ban

Miló szigeten egy paraszt ember találta a föld alatt s a francia kormány megvette 6000 frkért Egy Vénus szobor ez, melynél szebbet, élethűbbet valóban nem láttam. Egy külön teremben van egyedül elhelyezve s folytonosan körül van véve látogatókkal. Az arca, az a kifejezés, az a tekintet elbűvöli a szemlélőt s az ember szerelmes lesz a hideg kőbe. Egy francia történész így ír róla: „Mily nagy, mily szép és nemes e Vénus! . . . mily bizonytalan isteni nevetés van félig nyitott ajakán; mily gyönyörű tekintet szemfény nélkül! . . . A karjai hiányzanak, de ha azokat meg is találnák, azok csak akadályra lennének a szemlélőnek, ki nem gyönyörködhetnék a felséges mellben és bámulatos kebelben. És e szobor egy kis szigeten volt, melynek templomát díszítette valamikor a hellen művészet legszebb korában . . .“

Sok szobrot említhetnék még fel, de arra nincs terem e helyen; inkább a képgyűjteményről emlékszem még meg, a mely az első emelet nagyrészt foglalja el. A renaissance kor minden iskolájának gyönyörei vannak itt összehalmozva. Léonard de Vinci, Raphaél, Titien, Paul Veronése, azután Rubens, Jean van Eyck, Ant. van Dyck stb. stb. mind képviselve vannak itt. Az ember nem tudja, mit bámuljon inkább a képeket-e, vagy a francziák életrealitását és ügyességét, hogy ennyi eredeti remekművet tudtak összegyűjteni. Ime mindjárt az első teremben látunk egy kis képet, alig két arasz szélességű, és a francziák 200 ezer francot adtak érte. Raphaél-tól való Apollót és Mars-t ábrázolja; az igaz, hogy remek kis mű, de a 200 ezer franc is az. Közél hozzá egy másik értékes mű Titien-től: „Alphonse de Ferrare et Laura de Dianti“. A kép egy nőt ábrázol. De milyen az a nő! . . . Fejét kissé jobb vállá felé hajtja, s jobb kezével felemeli a vállára omló aranyszőke hajának egy fürtjét. Balkezeiben parfümös üvegesé tart. Hófehér ing borítja testét, gyönyörű mellét szabadon hagyva. Az arca mosolygó és elbűvölő . . .

És így sorban, mindenik kép mellett sokáig el lehetne gyönyörködni A Rubens festményei közül impozáns hatásúak a Medici képek. IV. Henrik özvegye Medici Mária luxemburgi kastélyát akarván díszíteni, Rubens bízta meg a képek festésével. Rubens 1621-ben Párisba jött a szükséges utasításokért s azután Auversben kezdte meg munkáját tanítványai segítségével. A képsorozat 22 drb óriási képet foglal magában, melyeknek mindenike, három kivételével, 3—4 m. nagyságú; a három nagyobbak hosszúsága 8, a nagysága 4 m. Ez a végtelen képsorozat bizonyítja leginkább Rubens kiváló termékenységét.

az illető egyházi hatóság által kijelölt hitoktató által, úgy mint eddig, úgy ezután is a közs. fiú-iskola helyiségében nyilvános oktatásban részesítendők.

A gyűlés jelen volt esperes-plebánus ur azonban ezen határozattal szemben is kijelenté, hogy míg egyházi főhatóságától ez ügyben kiértesítést nem kap, addig nem gondoskodik a közs. el. fiú-iskola növendékeinek vallásoktatásáról.

Mire az iskolaszék elnöke, a gyűlés általános helyeslése között szintén kijelenté, hogy ha az egyházi főhatóság kiértesítése sokaig késnék vagy pedig ezen gyűlés határozatával ellenkező szellemű leirat érkezne az esperes-plebánus urhoz. — akkor kénytelen lenne e tárgyban saját, hozott határozatának érvényre emelése szempontjából, a kir. tanfelügyelőség útján följelentést tenni a vall. és közoktatásiügyi miniszteriumhoz; — mert törvény értelmében a növendékeket vallásoktatás nélkül hagyni, még az egyházi főhatóságnak az iskolaszék határozatával ellenkező szellemű leirata mellett sem szabad, sőt a római kath. egyház érdeke sem engedi meg, hogy e tekintetben mulasztás történjék!

Ezen lelkiismerethez vágó fontos kérdés helyes megoldásával kapcsolatban azt a kérdést vagyunk bátrák a vallásoktatást nélkülözni kénytelen ártatlan gyermekek érdekében fölvetni: hogy vajon az eddig, egyházi főhatóságilag is helyesnek talált gyakorlatnak jövőben leendő folytonossága mellett, — a vallásoktatást illetőleg — melyik hatóságot terheli e tekintetben a felelősség?

x. y.

Milyen növényekkel táplálkoznak egyes népek?

Ha már minden földterület u. m. part-, hegyes-, rónás vidék és általában minden éghajlat saját növényzettel bír, annnyival inkább tapasztaljuk ezt a népek eledelére nézve. Egyes népek ugyanis túlnyomólag a vidék nyújtotta növényekkel táplálkoznak, azt bizonyos előszeretettel élvezik annyira, hogy ez már némelyeknél nemzeti eledellé is vált. De azt is tapasztaljuk, hogy ha ezek közül egyiket vagy másikat mostoha termés érte, egész népek az éhezés eshetőségének ki vannak téve, mint ez fájtalom három év előtt nálunk is volt az eset a felső vidéken. Igaz ugyan, hogy a mai közlekedési eszközöknel fogva ez már nem ölthet oly mérvet, mint az előbbi időben. Mert tagadhatatlan, hogy ha a természet egy helyen meg is tagadja az embertől az ételmet, más helyen bőven nyújtja azt neki.

Nagy jelentősége van egyes növényeknek az ember életére nézve is. Hogy sokat ne említsék, vegyük pl. a burgonyát, mely eredetileg Chiléből, a hol még jelenleg is vadon terem, Európába hozatott, ennek az 1847 és 48. években való rossz termése következtében Irhon- és Sziléziában sok ezer ember halt meg éhen. Ezen igénytelen növény művelése az és akon lakó embernek sok fáradságba kerül, ellenben a déli éghajlat lakóinak a természet minden fáradság nélkül mintegy szájába hullatja az eledelt. Az Óceánia sziget lakóinak nem kell annyit fáradozni a kenyérért mint nekünk. Neki örök tavasz mosolyog, fáradság nélkül aratja a kókuszpálma, kenyérfa és más növények gyümölcsét; ruházataról sem kell gondoskodnia, a meleg éghajlat azt fölöslegessé teszi, víze jó, a fagy nem veszélyezteti gyümölcsét, az ő élete gond nélküli élet, a létérti küzdelmet nem ismeri. És még sem válik ezen paradicsomi állapot előnyére, hanem a mint a tapasztalás bizonyítja, hátrányára van.

Nézzük meg most azon nagyjelentőségű növényeket, melyekkel egész nemzetek táplálkoznak: Az Orinoko torkolata közelében lakó gauraunok a mauriczius pálmának köszönik eledelüket; Jamaika és Domingo szigeteken lakó indiánok a dinnyefa gyümölcsével táplálkoznak; Patagonia és Chili lakói a pikkely-fenyő magvát és quinoa-nemű gyümölcsöt tekintik táplálékul. A pusztában lakó arabok a datolyát élvezik; az indusok a pizang-, az ausztrálnégerek pedig a kenyérfa gyümölcsét tekintik főeledelül. A mexikóiaknál a kukoricea teszi táplálékuk főresztét, az olaszok és egyiptomiaknál a rizs.

Építette, de már XIII. Lajosnak is volt e helyen egy kisebb kastélya s ezt utódja meghagyta és kibővítette; XV. Lajos pedig ismét toldott hozzá. — Az épület most múzeum; tartalmáról alább szólnok.

Az udvarral átellenben a kastély háta mögött terül el a kert, a mely már egészen a XIV. Lajos alkotása. Mesébe illő dolgokat beszélnek az itt folyt építkezésekről. Ez a vidék éppen nem volt a természet által arra rendezve, hogy ily nagyobb szabású alkotást teremtsenek. A környéken nincs sehol víz, nincs patak. A Szajná hegység választja el. De a mit a természet megtagadott, azt kárpótolta Lajos akarateréje. Azt mondják, hogy egy és ugyanazon időben 36 ezer ember és 6 ezer ló volt elfoglalva a munkálatokkal. Versailles-től 50 kilométernyire Maintenon mellett folyik az Enre folyócska; ezt ide akarták vezetni, a mi azonban nem sikerült. De elkészítették a 15 km. hosszú gyönyörű utat, a mely

Építette, de már XIII. Lajosnak is volt e helyen egy kisebb kastélya s ezt utódja meghagyta és kibővítette; XV. Lajos pedig ismét toldott hozzá. — Az épület most múzeum; tartalmáról alább szólnok.

Az udvarral átellenben a kastély háta mögött terül el a kert, a mely már egészen a XIV. Lajos alkotása. Mesébe illő dolgokat beszélnek az itt folyt építkezésekről. Ez a vidék éppen nem volt a természet által arra rendezve, hogy ily nagyobb szabású alkotást teremtsenek. A környéken nincs sehol víz, nincs patak. A Szajná hegység választja el. De a mit a természet megtagadott, azt kárpótolta Lajos akarateréje. Azt mondják, hogy egy és ugyanazon időben 36 ezer ember és 6 ezer ló volt elfoglalva a munkálatokkal. Versailles-től 50 kilométernyire Maintenon mellett folyik az Enre folyócska; ezt ide akarták vezetni, a mi azonban nem sikerült. De elkészítették a 15 km. hosszú gyönyörű utat, a mely

Építette, de már XIII. Lajosnak is volt e helyen egy kisebb kastélya s ezt utódja meghagyta és kibővítette; XV. Lajos pedig ismét toldott hozzá. — Az épület most múzeum; tartalmáról alább szólnok.

Az udvarral átellenben a kastély háta mögött terül el a kert, a mely már egészen a XIV. Lajos alkotása. Mesébe illő dolgokat beszélnek az itt folyt építkezésekről. Ez a vidék éppen nem volt a természet által arra rendezve, hogy ily nagyobb szabású alkotást teremtsenek. A környéken nincs sehol víz, nincs patak. A Szajná hegység választja el. De a mit a természet megtagadott, azt kárpótolta Lajos akarateréje. Azt mondják, hogy egy és ugyanazon időben 36 ezer ember és 6 ezer ló volt elfoglalva a munkálatokkal. Versailles-től 50 kilométernyire Maintenon mellett folyik az Enre folyócska; ezt ide akarták vezetni, a mi azonban nem sikerült. De elkészítették a 15 km. hosszú gyönyörű utat, a mely

Wiesinger Károly.

Színház.

Kunhegyit teljes elismerés illeti azért, hogy Dóczy Lajos örökbecsű végjátékát a Csók-ot csütörtökön este előadta. Kissé tartottunk attól, hogy a szép nyelven írott, kötött beszédű szerepek elmordása sok nehézségbe fog ütközni, s az előadás, ha nem is döcögős, de legalább vonatolt lesz. Hanem kellemesen csalódtunk. Sőt azt tartjuk, hogy a társulat egészen véve egy darabot sem adott elő sikerültebben, mint ezt. És ha mégis vannak kifogásaink, nem a kritikusai viselkedés diktálja őket, hanem a jó szándék s az élvezni szerető közönség érdeke. E kifogásaink legfontosabbja az, hogy a szereplők egy némelyike megelégedik arról, hogy a közönségnek értenie is kell azt a mit mond, — oly halkán s tompa hangon beszél, hogy a hallgatókra nézve egyes jelenetek elvesznek. Egyik másik egész passzióval fordít bátat a néző térnek stb. Oly hiányok ezek, melyeken gyakorlott színész könnyen segíthet. A főszereplők azonban igen szépen játszottak. Ezek között első sorban Keményt (Sever) és Kápolnait Irént (Maritta) kell kiemelnünk, kik meglepő tudással s a legkényesebb igényeket is kielégítő rutinnal szákmányolták ki hálás szerepeket s ez által teljes mértékben megérdemelték a közönség tüntető elismerését. Rátkay, bár képessége inkább a komikus szerepek betöltésére utalják, jó Adolár volt s Cseteiben is jó személyesítője akadt Sobrimosnak. Fehér Laura a királyné szerepében excellált, sok érzéssel és bensőséggel játszott; sajnos, hogy a nézőtér e szép előadásra sem télt meg annyira,

gét és bámulatos feltaláló képességét. A képek mindenike a művész kiváló szellemét, élénk képzelőerejét árulja el, a melylyel előkébe tárja Medici Mária életét. Az első kép tárgya Medici Mária sorsa; a három Parka fönja életét. A többi képen Mária születése, neveltetése, férjhezvétele és élete kiválóbb eseményei vannak élénk erővel lefestve egész haláláig.

Egy termet töltenek meg a kiváló régi festők egyszerű rajzai is. A szemlélő egy iskola rajzkiállításán képzelettel magát, a hol azonban a Raphael, Titien, Michel Angelo, Rubens stb. gyermekes rajzait látja az ember, de a melyekről már olvasható az értelem, a felfogó képesség és az éles megfigyelés.

Az első emeleten vannak elhelyezve az értékes arany, ezüst, réz, bronz stb. régiségek is. — A második emeleten van a tengerészeti múzeum, az ethnographiai és chinai szoba, a melyek mindenképpen a francia hajósok által összegyűjtött több eredeti házi- és iparczikkék, eszközök vannak elhelyezve a föld öt részéről. S ha a Louvre gyönyörű gyűjteményeizhez hozzávesszük a többi múzeumokban, különösen a luxemburgi, eluny, természettudományi, anthropologiai múzeumokban s a nemzeti könyvtárban elhelyezett régiségeket, belátjuk, hogy a francia nemzet oly kincsekkel bír, a melyekre méltán büszke lehet.

*

Versailles.

Páris, 1896. szept. 19.

A ki ismeri Franciaország újabb történetét, a ki tudja, hogy XIV. Lajosnak és utódainak állandó tartózkodási helye volt Versailles: valami különösnek, valami rendkívülinek képzeli e királyi nyaralóhelyet. Már magából a „Versailles” névből is fényt, pompát olvas ki az ember, egy paradicsomot képzel Páris szomszédságában. S ha az ember még arra is gondol, hogy Versailles a „világ legszebb városa” mellett van, akkor el van készülve arra, hogy Versaillesban tündérvilágba jut. En legalább, a ki már láttam egy pár igen szép királyi és császári kertet és kastélyt, ilyen feleslegzőt képzelőtehetséggel készültem és indultam meglátogatni Versailles-t. Oda érkezvén, képzelhető tehát meglepetésem, mikor egy vidéki városkába érkeztem, a hol a fénynek, pompának alig látható nyoma. Utcái, jól lehet a képzelhető legszabályosabban vannak kihasítva, de sárosak, részben követlenek, s a hol ki van kövezve pl. a kastély előtti Armes téren, a mely a legszebb és legnagyobb — az

a mily mértékben megérdemelte volna, de a régi igazság ezuttal is érvényben marad, t. i. hogy a mi kis városunkban az igényeket kielégítő társulat sem számíthat oly anyagi sikerre, a mennyivel kijöhete Nálunk minden előadásra csak egy és ugyanazon közönség van, mely száma nem nagy, de igényeit tekintve, kényes. Megkívánja a jól szervezett társulatot, de annyi támogatást nem képes nyújtani, a mennyivel egy jól szervezett társulat fennállhatna. E bajon csak egy városi színpártoló-egyesület segíthet, melyet előlőbb meg kellene alakítani, ha nem akarjuk, hogy jövevű színigazgatók tőlünk elriádjának.

Pénteken a „Sultán” ment gyér közönség előtt. — Ismétlésekbe esnünk, ha az előadó személyzetéről s egyiknek-másiknak sikeréről bővebben megemlékeznénk. Pósfay Ella a czimszerepben. Asztalos és Csete, mint rettenetes és kellemes basák Rátkay mint fő eunuch, Kápolnay, mint Roxelán, Kemény, mint franciaia követ szép emblemlét alkottak. Kár, hogy a társulatnak nincs karszemélyzete, de a hiányt a esinosan későre kis zenekar meglehetősen pótolta.

Az első telt ház szombaton volt. Kövessy Albertnek, ki rövid életű, de igazán kasszadarabokat szokott írni. „Vigécek” című bohózata ment jótormán kifogástalan előadásban. A könnyű zsánerben színészeink kitűnően találtak magokat s a ház oly jól mulatott, hogy a darabnak belső értékére egyáltalán nem is gondolt. A vigécek mind jövedvű fiúk, s az általuk képviselt czégeknek hű sáfárai. Minden jelenésük mulattatóan bohókás s bár sok öcska élezzel traktálták a közönséget, mégis sikerült magukat megkedveltetniök s énekszámuk is tetszést arattak. Leghálásabb szerepe Rátkaynak volt, ki kellő diszkreczióval játszta a tipikus Abelesz Samu szerepét, de Kemény és Kápolnai Irén is megállták helyüket. Pósfay Ella szokás szerint kitűnően énekelt. Csete jó Müller Sebestyén volt. Völggyi Honkát is elismerés illeti. Így az est sikeréhez még csak annyit kell felemlitenünk, hogy a darabban előforduló dalokat a jó kedvre hangolt közönség többször megismételtette. Az előadás anyagi tekintetben is jobbakk közé tartozott, sajnos, hogy ezt nem konstatalhatjuk minden este, sőt attól lehet tartani, hogy e jóra való törekvő társulat is elődei sorsára jut.

Vasárnap megismételték a Vigéceket annyi külömbiséggel, hogy Pósfay Ella indispositiója következtében néhány dal elmaradt, Kápolnai majd összetörte magát a színpadon, s még több apróbb baleset tette malőrössé az estét. Kemény (Könyai), Fehér Laura (Griffli), Pálfi (Bercsényi) stb. ügyeskedtek; különben a siker egyenlő volt a szombati előadásával.

Hétfőn zónaelőadásban — félhelyárral — Jókainak erős költői fantáziával alkotott színműve, az „Arany ember” került színre, közepes számú közönség előtt. Az őszhangzó előadásról ezuttal is elismerőleg kell megemlékeznünk. Kemény, mint Timár Mihály ez este egyik legjobb szerepét játszta el. A fiatal törekvő színész szép tehetséggel s fokozott sikerrel pályáján, melyen még szép jövő előtt áll. Szorgalmasan tanul s ambíciója szerepének kifogástalan tudása. Rokonszenves alakja és hangja a legnehezebb drámai alakításokra is képesítik. És ezt bebizonyította a „Csók”-ban (Seven) ép úgy, mint az „Arany ember” Timár szerepében. Mellette Kápolnai Irémek (Noémi) volt legsikerültebb szerepe, ki a szenvedély közvetlen hangjával nemesen az Arany embernek, hanem a közönségnek is megnyerte szívét. Pálfi Tódera is a jobbakk közül való. — de hogy az emblemléte teljes legyen, elismeréssel kell felemlitenünk Fehér Laurának, a társulat drámai hősnőjének gondos tanulmányra valló játékát is, ki a megsértett fiúságból eredő bosszúnak örökkévalóságát drámai erővel tette érthetővé. Csete valamivel humorosabban fogta föl szerepét, mint a hogy a költő gondolta s így abban nem a dráma, hanem a komikum érvényesült.

Párisba vezet, s megcsinálták a vízvezetékét a 10 km-nyire fekvő Marlyból, s olyan tavakat, medencéket rögtönöztek a szabályosan elrendezett kertben, a melyek pártatlanok. A szökőkutak, a kertben elhelyezett szép szobrok száma tömördek. És most... a kert is, nagyrészen el van hanyagolva. Több sétantja teljesen begyepesedett, csak az idegenek keresik fel. Reggel 9 órakor jártam be a kertet és parkot s egy árva élő lényvel sem találkoztam. Így van-e ez mindig? — Nem; vasárnaponként ellepi a párisi közönség, kinek ma is kedves kiránduló helye. De hétköznapokon bizony esendes, kihalt, csak idegenek látogatják. A későbbi órákban megélnékül a kert, sürűbb lett a közönség, a kiknek legnagyobb része angol, német, olasz, egyszóval idegen látogató, kik érdeklődéssel vizsgálják a kert nevezetesebb helyeit. — A szökőkutak nem játszanak csak minden hónap első vasárnapján. Ekkor mesébe illő látványosságot nyújtanak a gyönyörű szökőkutak; de e látványosság csak egy óra hosszúig tart, s ez az órai mulatság is 8—10 ezer fruba kerül az államnak. Nines víz. — A kertnek számtalan érdekes helye, zuga van, a hol hajdanában titkos és nem titkos jelenetek játszódtak le, melyeknek hősei, királyok, királynék, szép asszonyok, főurak voltak. — A park egyik szélében említésre méltó a kis és nagy Trianon nevű kert és kastély. A nagy Trianon XIV. Lajos építette Maintenon asszony számára, kinek szobáit és berendezéseit ma is látogatták. Ma ez az épület is múzeum. Egyik termében egy hatalmas tölgyta asztal vonja magára az ember figyelmét. A koralaku asztallap átmérője 2-80 m. és egyetlen darabból van. — Egy másik tereben egy szép márvány szobor ábrázolja Francia- és Olaszország szövetségét; mikor vezetünk magyarázza és mutatja, hogy melyik Olaszország, közbeszól egy lelkes francia hazafi „mais pas l'Italie d' à présente!...” (Nem a mostani Olaszország!)

A nagy Trianon közelében van egy külön helyiség, a hol őrzik a XIV. XV. Lajos, I. Napoleon, X. Károly diszhintóit. Legremekebb a X. Károlyé, mely egy millió fruba került. Rögjön eszembe jutott egy kedves kollegám szavajárása: hej, ha az enyém volna e koesi!... rögtön eladnám...

A kis Trianon nevű kastély Marie-Antoinette-nek volt kedvezet tartózkodási helye. A kertjében érdekes a tanya. Egy tő körül van építve, mintegy 10 házból álló falu. Szalmafedes házai a főuri dának szeszélyeit elégitették ki a régi jó időkben. Ma zárva vannak ajtóik, s mindeniken meglátszik az enyészet. — Különben ugy a

Hirek és vegyesek.

Allamsegély felemelése. A rimaszombati egy. prof. főgimnázium évi subventiója folyamatban levő szerződési tárgyalások alapján 16 000 forintra fog emelteni. A szerződés a kormány és fenntartó testületek által még nincs végérvényesen elfogadva, mindemellett a subventió felemelésének kérdése immár eldöntöttnek tekintendő. A közp. miniszterium költségvetése a pénzügyi bizottság által letárgyaltatott. E szerint gimnáziumunk jövő évi segélye 13 000 forintra emelendő. Ugyaníly összegű subventióban részesül a rozsnói ág. ev. főgimn. is.

Az áthelyezett tüzéség. Folyó hó 19-én az őrségül itt maradt tüzéség is végleg bucsut vett Rimaszombattól, s a még itt levő összes raktárt elszállították Miskolcra, az új kaszárnyába. Az ezred ügyeit itt teljesen rendezte Einsteder főhadnagy, kit a parancsnokság ezzel megbízott. Mint a miskolczi hírlapokban olvassuk, az ezred legénysége, élén a tisztikarral — a gyakorlatok befejezése után e napokban vonult be az új tüzéségi laktanyába. A város hatósága az új katonaságot hivatalosan fogadta, s a polgármester szép üdvözlő beszédet tartott, melyre Kovács őrnagy, az ezred helyettes parancsnoka lelkes szavakkal magyarul válaszolt, a mi láthatólag jól esett Miskolc város hatósági képviselőinek. — Mi pedig őszinte sajnálattal nyugszunk bele az immár változatlan intézkedésbe, mely városunkat megfosztotta a katonaságtól. A kaszárnyák teljesen üresek és várják, hogy a város bölcsei határozzanak jövő őrünk felett.

Millenniumi ajándék. A belügyminiszter jóváhagyta a vármegye törvényhatóságának (a legutóbbi közgyűlésen hozott azon határozatot, mellyel elfogadta *Mihályi Dezső* és társainak a millenniumis ajándékre vonatkozó indítványát. E szerint mintegy 5800 ft utalványoztatott szetosztás végett; a tisztviselők egy havi fizetése, továbbá szolgáltnak, utkaparóknak stb. stb. ajándék azon czélra, hogy a millenniumis orsz. kiállítás megtekintessék.

A tornaljai járás a kiállításon. A tornaljai járáshól Szontagh Zoltán és Osváth Dániel főszolgabírák vez-tése alatt e hó 13-án külön vonaton mintegy 560 főnyi, nagy részben földmivelőkből álló csoport látogatta meg a kiállítást, hol kisebb csoportokba szolva, nagy érdeklődéssel szemlélték meg az egyes pavilonokat, a körképeket, a város és nevezetességeit. Hétfőn este Putnoky Mór országgyűlési képviselő ur, hogy még kellemesebbé és emlékezetesebbé tegye a kirándulást, az egész csoportot beváltotta a Wulf-féle czirkuszba, hol az egyszerű nép csodálattal nézte végig az előadást. Fogadja a tisztelt képviselő ur a nép halás köszönését. Hétfőn d. u. a sajo-gömöri dalárda a kiállítási faluban hangversenyt rendezett s szabatosan és kifejezéssel előadott dalaival sok tapsot és éljont aratot. Másnap reggel a dalárda mintegy 200 főnyi közönség élén kivonult a kerepesi-úti temetőbe, hol Kossuth Lajos sírjára díszes babér-koszort helyeztet, mely alkalommal Benzé Sámuel polg. iskolai igazgató tartott lendületes alkalmi beszédet. Az alkalmi dalokat Bogár Lajos tanító kitűnő vezetése alatt a dalárda itt is kellő precizitással adta elő. Jelen voltak itt a többek közt Putnoky Mór országgyűlési képviselő, Szontagh és Osváth főszolgabíró urak is. Kik mindenütt szívesen vették a körülöttük seregülő polgárokat.

Rác Jancsi hangversenye. Pompás élvezetben részesült i. hó 19-ikén este a Három Rózsa nyári éttermet megtöltő közönség. A tőlünk elszakadt, s Kassán kitűnő hírnévének örvendő zenész: Rác Jancsi, ki vármegyénk közönségének évek hosszú során át méltán dodelgetett kedvence volt, hangversenyt rendezett a Danko zenekarával. A szebbnél-szebb magyar nótákat, melyeket esendes kísérettel, mely érzéssel, bensőséggel és a mellet páratlan eleganciával játszott a kitűnő muzikus, valóságos áhitattal hallgatta a közönség; s a mikor a vígabbra gyujtott, egész lábba hozta a hallgatóságot, mely

kis, mint a nagy Trianon kertje meglehetősen el van hanyagolva — Es most térjünk vissza a kastélyba.

A hatalmas épület két emeletes, s az 1789-iki forradalom óta, csak koronként voltak fejedelmi lakói. Napoleon is lakott benne, Lajos Filöp is, Károly is. 1870. végén és 71 elején a poroszok hatalmában volt s a porosz királyt 1871 jan. 18-án itt kiállították ki német császár. Azután a kormányzóság székhelye lett s végre 1879-ben végleg esendessé lett a hatalmas palota: muzeummá változott. A muzeumot azonban már Lajos Filöp alapította 1832-ben, de csak az újabb időben lett nyilvános. A muzeumi gyűjteményei mintegy kiegészítik a Louvre kincseit. Legérdekesebbek a történelmi képek. Az egész falakat elfoglaló hatalmas festmények száma tömérdek. Azt lehet mondani, hogy Franciaország minden ütközete, minden háboruja meg van itt örökítve híres festők műveiben. — Itt vannak összehalmozva, a szabadságharcra emlékeztető ereklyék is. A palota legnagyobb része azonban üres; illetőleg csak annyiban nevezhető muzeumnak, a mennyiben a nagy királyok emlékeit őrzik. A XIV. XV. Lajos, I. Napoleon, továbbá Maria Therése, Maria Antoinette lakosztályai azon állapotban vannak hagyva, a miként hatalmas uraik bírták. Ott látható az az ágy, a melyben XIV. Lajos meghalt, és számalan butor az ő és utódai korából.

Versailles egyik nevezetessége még a „salle du Fen de Pamne“. Az 1789. jun. 20-ikán a király által felosztatott nemzetgyűlés tagjai e terembe gyűltek össze a Bailly elnöksége alatt és mindannyian megesküdtek, hogy nem oszolnak szét, a mig alkotmányt nem teremtenek hazájuknak. — E híres gyűlés emlékét őrzik a salle du Fen de Taume, melyben a forradalomra emlékeztető történelmi ereklyék vannak elhelyezve. A falon levő hatalmas festmény az akkori gyűlés képét tárja elénk. — Szép idők, régi emlékek. S a teremből, a melyben az ember maga előtt elvonulni látja a nagy eseményeket, ha kilépünk, ismét a zajtalan Versailles falai között találjuk magunkat, a hol az ember csak álomnak képeli a régi fényt és pompát. Bizonyára azért van künne minden úgy elhanyagolva, hogy az idegent annál inkább meglepje az a fény és pompa, melylyel a nagy királyok lakosztályai berendezve vannak.

Makfalvi Ferenc.

szünni nem akaró lelkes tapsviharral jutalmazta a zeniális primást. Azután nemes versenyre kelt vele Danko Ernő, ki ez estén kitért magáért s meg is állta helyét. Annyi bizonyos, hogy méltán irigyelhetjük a kassaiakat kitűnő primásukért, bár most a mi zenekarunk is egészen jól, legalább a viszonyoknak megfelelően van szervezve.

Magas elismerés. A m. kir. igazságügyminiszter a rimaszombati kir. ügyészség jeles hivatalfőnökének: dr. Hányi Győzőnek a hivatal pentos és lelkiismeretes vezetéseért magas elismerését fejezte ki. Az elismerést közlő okmány a kassai kir. ügyészség útján érkezett a derék ügyészhez, kinek az ügyek buzgó és mindenkor igazságos vezetéseért a kir. ügyész is köszönőtet és elismerését fejezi ki.

Kongressus Rimaszombatban. Emleket tetünk arról, hogy az orsz. bányászati, kohászati és geológiai kongressus tagjait a rima-murányi koalíció a jövő év szeptember havára vendégül meghívta, mely alkalommal a társulat gömörmezei ipartelepeit a kongressusnak bemutatja. A kongressus jövő év szeptember havában lesz és pedig értesülésünk szerint Rimaszombatban s így alkalmunk lesz arra is, hogy oly nagy nevű férfiakat mint Wekerle Sándor, Teleky Géza gróf stb. kísérel városunk falai között üdvözölhessük. A kérdés ezuttal a körül forog, hogy Rimaszombat város hajlandó-e a kongressus tagjait elfogadni, illetve erre vonatkozólag formális meghívást intézni a jelenleg Budapesten gyűlésező bányászokhoz és geológusokhoz? A tegnapi, folyó hó 23-án, tartott városi képv. testületi közgyűlés tárgyalta is ez képezte. A folyó hó 21-én tartott előterjesztelt előterjesztésére a képviselőtestület azt az ndvarias határozatot hozta a Marton János, Nagy Ferenc és Szabó Samu dr. felszólalása után, hogy a kongressus tagjait szíves örömmel üdvözlő falai között s elszállásolásukról is készséggel gondoskodik. A közgyűlés e határozatát sürgősen tudatja a pesti központi irodával, hogy a tagok a jövő évi közgyűlés helye felől már most érvényes intézkedést tehesse. Irányadó körökben az a vélemény aralkodik, hogy a város az egyszerű üdvözlés és elszállásolás kivül a kongressus tagjait megis vendégeli. Evvel tartozik a város saját reputációjának s mi hisszük, hogy a város atyái megfogják találni a módot is arra, hogy a vendéglátás a város kasszájára elvéthetetlen anyagi áldozatot ne rójjon. — A közgyűlés fenti határozatát egyhangulag hozta, s a meghívó még tegnap — szerdán délután elküldetett az orsz. bányászati és kohászati egylet elnökségének.

Házavatási ünnepély. A rimaszombati polgári olvasókör, mely társadalmunknak folyton erősödő, s immár jelentékeny tényezőjévé vált, a Kőbány-utczában igen esinos és teljes komforttal berendezett új otthont létesített tagjainak, kik az új épületben igazi élvezettel áldozhatnak a szórakozás és a művelődés oltárán. A nemes egyszerűséggel és sok izséssel épített új házat folyó év október hó 4-én fogják ünnepélyesen felavatni. Az ünnepély tulajdonképen 3-án este veszi kezdetét a kör tagjai által rendezendő zártkörű háziestélylyel, melyre a tagok máris készülnek családjaikkal együtt. A másnap tartandó ünnepélyes díszközgyűlésen a tagok és vendégek vesznek részt, s a dalárda is közre fog működni; délután lesz a kötvények kisorsolása, s este banket. Az ünnepélyen csak a kör tagjai és meghívottak vehetnek részt; a kibocsátott meghívó így szól: „Meghívó a rimaszombati polgári olvasókör állandó saját helyiségének (Kőbány-u. 28.) folyó évi október hó 4-én tartandó felavatási ünnepélyére. Rimaszombat, 1896. szeptember 15-én. Rábely Miklós, elnök, Kovács László, jegyző. — A ünnepély sorrendje: Dél előtt 11 órakor: Díszközgyűlés a nagyteremben: 1. Férfikar. Előadja a Rimaszombati dalárda. 2. Elnöki megnyitó. 3. Adatok a Polgári Olvasókör történetéhez. 4. Elnök az új épületet a közhasználatnak átadja. 5. Indítványok és bejelentések. 6. Férfikar. Előadja a Rimaszombati dalárda. — Délután 3 1/2 órakor: 1. A kötvények kisorsolása hatósági ellenőrzés mellett és az eredmény kihirdetése. 2. Versenytekvés. — Este 8 órakor a nagyteremben banket.“

Kinevezés. Szakall Miklóst, ki nyolcz éven át gimnáziumunk derék növendéke volt s a nyáron tett érettségi vizsgálatot, a rima-murányi-salgótarjáni vasmű részvény társaság igazgatója fizetéses gyakornokká nevezte ki.

Színházi műsor. Kunhegyi Miklós igazgató a színtársulat itt működésének utolsó hetében is vonzó műsört állított össze: ma esütörtökön a társulat egyik tehetséges tagjának *Asztalos* énekesnek jutalomjátékául az „Idoges nők“ kerül színpad; pénteken zónaelőadásban a „Kis alamusi“ kitűnő operette; szombaton „Paraszt beesület“ (Cavalleria Rusticana) opera; vasárnap délután nép- és gyermekelőadás „Vigécek“; este: „Budavártól Világosig“; hétfőn zónaelőadásban a „Bányamester“ operette; kedden újdonság: „Klári 28 napos tegyergyakorlata“ kitűnő operette, szerdán bucsuelőadásul *Paul* Gyula új népszínműve: „A czéger“; utóbbira különösen felhívjuk közönségünk figyelmét. Ez a darab az, melyről a kolozsvári színház igazgatója sok elismeréssel és díessérettel emlékezett meg általunk is közölt levelében, a színrehozatal a protekció hiányán mult. Most átdolgozva adja elő a Kunhegyi társulata; közönségünk bizonyára nem fogja megvonni buzditó pártfogását a törekvő szerzőtől.

Gyöngyélet. A Zsoby Jósikák korszaka ugyan rég eltűnt s megis vannak mai napság oly léha emberek, kiket vagy a renyhesség, vagy büntudatuk kerget a vadonba, hogy tisztesség emberek fosztogatásával tengessék nyomorult életüket. E gyöngyéletre szánta magát négy csavargó, kik Szilistye és Lipócz körüli dereneki erdőséget választották tanyájukká, innen tesznek kirándulásokat a szomszéd falvakba s leskelődnek a járó-kelőkre, hogy azokat zsarolhassák, fosztogathassák. Szeptember 16-án megtámadtak egy Hrussórol Ratkó-Lehotára menő Szvitan Márton nevű 26 éves fiatal embert s fenyegetéssel követelték a pénzét. Hiába szabadkozott s tagadta, hogy pénze nincs, kikutatták minden zsebet s a szegénynek nála volt 2 forintját elesikarva utnak eresztették. — A csendőrk felülről várják az elfogatásukra igazító parancsot, önhatalmukból — legjobb akarata mellett sem tehetvén semmit Talán a megyei hatóság is elejét vehetné e kapezabetyárok nagyobb garázdálkodásának.

Szerencsétlenségek a cséplőgépénél. Évente a cséplés idején felemeljük intő szavunkat, s felhívjuk a cséplőtő urakat, hogy a munkásokat figyelmeztessék a gép által vigyázatlanság esetén okozható végzetes szeren-

csétlenségekre. És mégis minden sáisonban szedi áldozatait a cséplőgép. Most egymásután több újbb szerencsétlenség történt. Kerekgedén f. hó 19-én a Kemény báró birtokán Tóth Borbála 15 éves leány bal lábát zuzta össze a gép, 20-ikán pedig Péterfalán Pelle Viktor 9 éves iskolás fiu addig settenkedett a gép körül, míg az a fiu ruháját oda kapta, s a bal alsó végtag egész terjedelmében oly súlyos zuzódásokat értett, hogy a fineska valószínűleg belehalt a szenvedett sérülésbe. Ugyanaznap Harmaczer egy Horváth Lajos nevű 28 éves napszamosnak mindkét lábát összezuzta a cséplőgép. Az áldozatokat beszállították a megyei kórházba, hol gondos ápolás alá vették.

A kiállítási sorjáték nyereménytárgyai. A kereskedelemügyi miniszter már kinevezte a kiállítási tárgysorjáték nyereménytárgyainak megvásárlására a vásárló-bizottságot, a mely már meg is kezdte a vásárlásokat. A bizottság összesen 19.848 nyereménytárgyat vásárolt össze. Ezek között lesz egy 20.000 korona értékű, egy 10.000 korona értékű, egy 6000 korona értékű és tíz 2000—2000 korona értékű. Az eddig vásárolt tárgyak közül kiemeljük azt, a melyik a második főnyeremény lesz, s a mely pompás brillians diadémból, brillians brosból és egy pár fűzőből áll. Vasárolt ezenkívül még a bizottság egy teljes úri szobaberendezést is, mely mahagoni faból bronz ferszerelésekkel készült és a mely gyönyörű kivételénél fogva a kiállítás ideje alatt méltó fel-tüntetést kéltett. A többi vásárolt tárgyak a következők: egy gyönyörű ezüst tálcza, egy nagy fedeles pokal, egy gyémántbros három gyönggyel és egy rubinttal, két karperecz, 2 női és egy férfi óralánc, három brillans gyűrű, öt díszes ezüstserleg, különféle ezüst asztaldíszek, három díszszekrény 1000—1000 korona értékben, egy díszmullakatos toalettkör 2000 korona értékben, három szalonszekrény 1000—1000 korona értékben, porcellán dísztányérok, függő lámpák 400 korona értékben, tizenkét személyre való asztalkészlet stb. A vásárolt tárgyak egész részletes jegyzékét az érték megnevezésével és az eladó névvel együtt legközelebb közzé fogjuk tenni.

Egy könyvtár ingyen! A fővárosi lapok közül igen rövid idő alatt lett egyike a legkedveltebbeknek a „Magyar Ujság“, a hamisítottan és igaz szabadelvűségnek ez az őszinte szószólója, melynek főszerkesztője Fenyvesy Ferenc dr. országgyűlési képviselő, felelős szerkesztője pedig Kende Zsigmond. Kedvelté és népszerűvé tették a lapot nemcsak iránya, nemcsak előkelő hangja, de kitűnő hírszolgálat, pontossága és magas színvonalon álló szépirodalmi rovata, mely a magyar irodalomnak legjelesebb produktumait közli. Tárcairovata, melynek vezetője Kóbor Tamás, a kedvelt író, gazdag és változatos, regényei pedig mindig vonzó és érdekfeszítő. Vezérvonalait a főszerkesztő kivül több kitűnő politikusunk írja, köztük: Makfalvai Dósa Elek, Zay Miklós gróf, Óváry Ferenc dr. országgyűlési képviselő, Tárcaírói pedig: Kóbor Tamás, Prém József dr., Werner Gyula dr., Vay Sándor, gróf, Szarvas Mariska, Szöllőssy Zsigmond, Bartóky Mariska, Szeredai Leó, Toma Szilárd, Lux Terka, Erdélyi Zoltán, Ágai Béla dr., Bekscics Gusztávné (Bogdanovics György), Körösy László dr., Zempléni Árpád stb. Kedvelt specialitását képezik a „Magyar Ujság“-nak humoros karecolatai, nemkülönben szerkesztői üzenetei, melyek közt a szerkesztőség készséggel ad felvilágosítást minden beérkező kérdésre, valamint élvezetes „Imen-onnan“ rovata. Közgazdasági rovata igen bő és alapos. A „Magyar Ujság“ naponként 16—24 oldal terjedelemben jelen meg és előfizetői rendkívül értékes kedvezménybe részesíti. A „Magyar Ujság“ előfizetői ugyan is egész ingyen kapják meg a „Magyar Ujság“ könyvtárának kiadványait, havonként egy kötet regényt, úgy hogy a lap előfizetői egy év alatt egész könyvtárra tesznek szert. Mind a mellett a „Magyar Ujság“ olcsóbb, mint bármely más fővárosi napilap, a mennyiben előfizetési ára egész évre 12 ft, félévre 6 ft, negyedévre 3 ft, 1 hónapra 1 ft. Egyes számanak ára a fővárosban 4 krajczár, vidéken 5 krajczár. Az előfizetési összegek legzélszerűbben postautalvánnyal küldhetők be a „Magyar Ujság“ kiadóhivatalához. (Budapest, IV., Vármegyetezsa 15. sz.), mely készséggel szolgál mutatószámokkal is.

A magyar műveltség Mátyás király korában. A műtörténet írók majdnem egyhangu véleménye szerint az ugynevezett renaissance-korszak Magyarországon, a diéső Mátyás király udvarában vette kezdetét. Annyi bizonyos, hogy különösen a Mátyás király korabeli építészeti műemlékeink már a renaissance izlésének nyomait viselik magukon. A nagy művészi és tudományos áttakulásoknál nagyon nehéz a kezdet nyomait pontosan kikutatni; de mindenesetre megállapított történelmi igazság gyanánt kell elfogadnunk, hogy a renaissance-korszak kezdetén a magyar királyi udvar, Mátyás budavári palotájában, vezérszerepet vitt úgy a tudomány, mint az irodalom, általában pedig a műveltség tekintetében. A diéső Hunyady Mátyás udvara tulnyomó részben művészekből és tudósokból állott. Leggazdagabb kincsét világhírű könyvtára és műkincs gyűjteménye képezték, a melyeknek szétszört romjaiból, fennmaradtott egyes részleteiből következtetést vonhatunk ennek a roppant könyvtárnak és műkincs gyűjteménynek abban a korszakban felülmulhatatlan gazdagságára. Ezt a Hunyadyak és különösen Mátyás király alatti művelődés történetét tárgyalja az „Atheaeum“ r.-társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története“ című tíz kötetes nagy munka (millenniumi kiadás) negyedik kötetének „A Hunyadyak és Jagellok kora“ befejező, 82. 83. 84. füzetei. Ezekben a füzetek Fraknoi Vilmos, e korszak különösen művelődés történeti részének szerencsés kezű művelője, nagy szakavatottsággal tárgyalja a képzőművészetek állapotát, a főpapok, városok és világi urak műalkotásait, ebben a korszakban oly virágzó ötvösség, a zománcozás stb. művészetét. Ezek a füzetek tele vannak erre a korszakra vonatkozó képzőművészeti alkotásokról vett sikerült képekkel. Mindjárt a 82. füzethez esatolt műmellékleten látjuk Mátyás király és Beatrix királyné domborművé arczképeinek fénynyomatát; a 83. füzethez pedig három színes hasonmás van esatolva, fényes kivitelben. Az egyik „Fugger Antai arczképe“, mely a XAI. századbeli és a híres Fugger-család aranykönyvében található vízfestmény után készült; a másik szintén a Fugger-család aranykönyvében levő XVI. századbeli vízfestmény színes hasonmása és „Thurzó Györgyöt“ ábrázolja; a harmadik pedig a gerséi Pethő-család 1507. szeptember 27-én kiállított ezimeres levelén levő érdekes rajz: „II. Ulászló és gyerme-

kei. Az egyes füzetek ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Hivatalos közlemény.

Kassai m. kir. postaigazgatóságtól.

Hirdetmény.

8168. sz. — A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága a millennium alkalmából képes levelező-lapokat hozott forgalomba és pedig a belföldi forgalomra 2 krosokat, a külföldi forgalomra pedig 5 krosokat, a melyeknek hátoldalán részint az országos kiállításból, részint a magyar történelemből, részint pedig a magyar állam területének egyes tájairól vett képek vannak feltüntetve.

Ezen levelező-lapokból a m. kir. államnyomda a következő képekkel ellátottakat küldte az itteni pénztárnak a hivatalok közt való szétosztás végett, illetve a nagy közönség használatára:

1. Herkules-fürdő. 2. Budapesti műcsarnok. 3. Balaton vidéke. 4. Az ezredéves kiállítás „renaissance” udvara. 5. Nagy Lajos. 6. Huszár toborzó. 7. Árpád a vezérekkel. 8. Szent-István napi körmenet. 9. Moriamur pro rege nostro Maria Theresia” történeti jelenet. 10. Ferencz József király megkoronáztatása. 11. Hunyady János. 12. Rákóczy Ferencz bevonulása Munkácsra. 13. Fiemei kikötő. 14. Az ezredéves kiállítás magyar utczája és temploma. 15. A régi magyar vallásból a táltos. 16. Aratási jelenet Nógrádban. 17. Az ezredéves kiállítás II. főbejárata. 18. Az ezredéves kiállítás iparsarnoka. 19. Az új országház. 20. Beeköz, Trencsén, Sztrečno.

Ezen millenniumi képes levelező-lapok minden m. kir. postahivatalnál kaphatók.

Kassa, 1896. szeptember 1-én.

Bene.

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenkint — japáni, chinai stb. a legjobb mintázatban és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg-selyemet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint** sima, esik, kockázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (es. és k. udvariszállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Vágó-juh

(mustra)

10-től 100 dbig megvételre kerestetik. — Ajánlatokat elfogad **Susztek József Rimaszombat.** — Ugyanott 3 drb 250 cm magasságu **leander,** helyszüke miatt — olesón eladó.

Van szerenésém a n. é. közönséget tiszteltteljesen tudatni, hogy **27 év óta fennálló czipész-üzletemet és raktáramat** az őszi és téli időnyre **női-, férfi- és gyermek-, legnagyobb részét saját műhelyemben** fiam felügyelete alatt készült, részint előkelő **budapesti és bécsi** gyárakból beszerzett **minden fajulábbelárukkal dúsan felszereltem,** minek folytán azon kedvező helyzetben vagyok, hogy igen tisztelt látogatóim — fokozott divatszertü igényeit is — **akár kész, akár megrendelésre** gyorsan előállítandó áruimmal **legjutányosabb árakon,** kielégíthetem.

Az a jó hírnév, mely üzletemhez kezdettől fogva fűződik, biztosítékot szolgálhat jövőben is a tisztelt közönségnek arra nézve, hogy szíves megrendeléseinek gyors, pontos és lelkiismeretes teljesítése által teljes melegegedését fogom kiérdemelni.

Midőn a nagyérdemű közönség megtisztelő figyelmébe ajánlom magamat és üzletemet, s irányomban eddig is tanusított lekötőlező pártfogásáért őszinte köszönetet mondok, maradtam

Rimaszombat, 1896. szeptember hó

2—* kiváló tisztelettel

Özv. KOVÁCS ZSIGMONDNÉ.

Hirdetmény.

390. sz. — Alólított bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1894. évi 493. számú végzése következtében **dr. Krausz Gyula** ügyvéd által képviselt **Bródy Bertalan** javára **Koch József** ellen 400 frt s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és valamint a rimaszombati kir. járásbírószág 1894. évi 477. számú végzése alapján Spiegel Ignác javára 250 frt s jár. erejéig, az 527/894. sz. végzése alapján Kulesár Sámuel javára 35 frt 12 kr. s jár erejéig és a 3808/ab. számú végzése alapján Baros

Gábor és társai javára 27 frt 15 kr. s jár. erejéig felül-foglalt s összesen 614 frt 55 krra becsült házibutorok, ágyneműek, italok, s egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírószág 2470/ab. számú végzése folytán 400 frt tőke, ennek 1894. évi január hó 20-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 31 frt 97 kriban bírőilag már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban, az alperes lakásán leendő eszközökre **1896. okt. hó 8-ik** napjának d. u. 2 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Rimaszombat, 1896. évi szeptember hó 16-án.

Gasko, kir. jbir. végrehajtó.

Hirdetés.

Vagyonbokott **Heksch Jakab** rimaszombati fűszerkereskedő esődtömegét képező 1752 frt 52 krra leltározott **bolti árucikkek és felszerelések,** valamint 452 frt 35 kr. értékben leltározott **házibutoroknak** ajánlat utjáni értékesítése határozatván el, a venni szándékozók felhivatnak, hogy a becsárat megütő zárt ajánlataikat, — az ajánlati összeg 10%-kát képező bánatpénzzel, **folyó év és hó 27-ig,** alólított esődtömeg gondnokhoz adják be. kinek közbenjöttével, Rimaszombatban, a Főtéri kereskedésben az eladás tárgyai megtekinthetők.

Rimaszombat, 1896. szept 12-én

Institórisz Endre,

esődtömeggondnok.

Eladó

egy **élelmezési-barak,** mely 19 m. hosszú, 5 m. széles és 2-6 m. magas, — továbbá **egy kis melléképület** 5 négyszög méter terjedelemmel — lakosztálynak felhasználható — igen jutányos áron.

Venni szándékozók kéretnek az alanti ezimen tudakozódni: **„Építési vállalat Csertova,** posta: **Tiszolcz. Ventura.** 4—4

Pártoljuk a kitünő hatásu erdélyi ásványvizeket!

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

6—10

„Livia“

forrás-viz. ●●●○○○
HAZAI SELTERS!
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.

Egyetlen élvezeti

VASAS-VIZ.

„Széchenyi“

2 liter 30 kr., 1 liter 21 kr., 1/2 lit. 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitünőbb ásványvizek.

Az „Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“ országos ásványviz-raktára: **BUDAPEST, Aradi-u. 58.** Telefonnál csak a szám: 25—15 kérendő.

Kapható Rimaszombatban: **Heksch Bertalannál** és Janosiban: **Krausz Simonnál.**

Kapható mindenütt. — A jövedelem jótékony célra megy.

Hirdetmény.

Ikt. 2163—72.
1896. sz.

A nagyörcei kir. járásbírószágnak, mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a **murányvölgyi helyiérdekű vasut** számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszíneire a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint:

Licze	községre nézve	1896. október 20-án reggel 9 óra:	Jolsvai állomáson.
Miglész	„	1896. október 20-án reggel 9 óra:	„
Jolsva-Taplocza	„	1896. október 20-án reggel 9 óra:	„
Jolsva	„	1896. október 21-én reggel 9 óra:	„
Lubenyik	„	1896. október 22-én reggel 9 óra:	N.-rőcei
Holt-Lehota	„	1896. október 22-én reggel 9 óra:	„
Vizesrét	„	1896. október 23-án reggel 9 óra:	„
Nagy-Rőcze	„	1896. október 23-án reggel 9 óra:	„
Mur.-Hosszurét	„	1896. október 24-én reggel 9 óra:	„
Murány	„	1896. október 24-én reggel 9 óra:	„

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgálmatk s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határnapokban a murányvölgyi helyiérdekű vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi ezim alatt igényt tartanak; ezeket **1896. évi november hó 15-éig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, mint-hogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthezők.

Kelt Nagy-Rőczen. a kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóságnál 1896. évi szept. hó 13-án.

1—*

SZECSKAY ANTAL, kir. albiró.